

Motion till riksdagen 2012/13:C217

av Irene Oskarsson (KD)

Åkermarken

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att främja en kommunal planeringsprocess som tar hänsyn till att bevara god åkermark.

Motivering

Åkermark går inte att tillverka. Det är en ändlig resurs som skapas genom tusentals år i naturen och genom människans arbete som gör åkermarken brukbar. Därför måste de åkrar med odlingsbar jord som breder ut sig i öppna landskap respekteras. Åkermarken är en förutsättning för livsmedelsproduktion men den har även ett kulturhistoriskt arv och värde som ska vårdas. Sveriges bästa åkerjordar finns i sydvästra Skåne där baltisk moränjord brukats och förädlats av kunniga bönder under århundraden.

I Sverige används betong, stål och asfalt för att uppföra bostadsområden och hårdgöra ytor. Områden med väg och järnväg förändrar jorden och dess möjlighet att återhämta sig. Trots att jordbruksmark enligt 3 kap. 4 § miljöbalken är klassat som nationellt intresse och som endast får tas i anspråk för bebyggelse av väsentliga samhällsintressen har 10 procent av Skånes bästa åkerjord försvunnit. Utöver detta planeras enbart i Skåne och Halland nästa lika mycket åkermark läggas under bebyggelse av vägar och järnvägar under de närmaste åren.

Den globala konkurrensen om den befintliga och potentiella uppodlingsbara marken visar det ohållbara i att över tid förlita sig på import. Vi importerar idag mer än hälften av vår mat, och vad skulle hända om konkurrensen börjar accelerera? I ett sådant läge blir Sveriges möjlighet till självförsörjning en akut fråga.

Svenska städer är idag relativt glest befolkade med den största andelen hårdgjorda ytor per innevånare i Europa. I jämförelse med övriga europeiska

Fel! Okänt namn på

länder besitter vi därmed en större potential att kunna fortsätta expandera städerna utan att ta mer odlingsbar mark i anspråk.

Det finns goda strategier för urban utveckling som främjar befolkningsökning och tillväxt samtidigt som högklassisk jordbruksmark lämnas oexploaterad. I de kommunala översiktsplanerna bör prioriteringar av mark göras så att de redan hårdgjorda ytorna används för bebyggelse. En koncentration, så kallad förtätning, är också eftersträvansvärd av bland annat kommunikationsskäl. Förtätning ger fördelar vid planeringen av kollektivtrafik och stimulerar ett levande stadsliv. I en studie av Anders Larsson och Lisa Germundsson om mål och metoder för hushållning med god jordbruksmark inom kommunal planering, framgår att endast 20 procent av Sveriges kommuner har en policy för skydd av jordbruksmark. Något samband mellan policy och att man inom kommunen har värdefull jordbruksmark finns inte. De lysande och goda undantagen finns men flertalet kommuner saknar kontinuerlig uppföljning av sin bebyggelse eller i vilken omfattning kommande exploatering kan tänkas uppgå.

Ett ökat utbyte av kunskap kring ytbesparande stadsplanering mellan kommunerna skulle inte bara spara åkermark, det skulle också främja utbyggnaden av transportsystemen utifrån de möjligheter som öppnar sig vid förtätning av stadsrummet.

Stockholm den 2 oktober 2012

Irene Oskarsson (KD)